ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 10. septembra 2009 *

V spojených veciach C-445/07 P a C-455/07 P,

ktorých predmetmi sú dve odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 28. septembra 2007 a 5. októbra 2007,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: L. Flynn, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci A. Dal Ferro, avvocato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

odvolateľka vo veci C-445/07 P,

ďalší účastník konania:

Ente per le Ville Vesuviane, so sídlom v Neapole (Taliansko), v zastúpení: E. Soprano, avvocato,

žalobkyňa v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: taliančina.

a

Ente per le Ville Vesuviane, so sídlom v Neapole (Taliansko), v zastúpení: E. Soprano, avvocato,

odvolateľka vo veci C-455/07 P,

ďalší účastník konania:

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: L. Flynn, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci A. Dal Ferro, avvocato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia M. Ilešič, A. Tizzano, A. Borg Barthet a J.-J. Kasel (spravodajca),

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: R. Grass,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 12. februára 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojím odvolaním sa Komisia Európskych spoločenstiev domáha zrušenia rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 18. júla 2007, Ente per le Ville Vesuviane/Komisia (T-189/02, ďalej len „napadnutý rozsudok"), ktorým Súd prvého stupňa zamietol námietku neprípustnosti vznesenú Komisiou.

2 Vo svojom odvolaní Ente per le Ville Vesuviane (ďalej len „Ente") navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok, ktorým Súd prvého stupňa zamietol jej žalobu o zrušenie rozhodnutia Komisie D (2002) 810111 z 13. marca 2002 o zastavení finančnej pomoci z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj (EFRR) v rámci investovania do infraštruktúry v Kampánii (Taliansko) týkajúcej sa integrovaného systému zhodnotenia troch vezuvských víl na turistické účely (ďalej len „sporné rozhodnutie").

Právny rámec

3 EFRR bol vytvorený nariadením Rady (EHS) č. 724/75 z 18. mája 1975 (Ú. v. ES L 73, s. 1, a — korigendum — Ú. v. ES L 110, s. 44), ktoré bolo niekoľkokrát zmenené a doplnené a napokon od 1. januára 1985 nahradené nariadením Rady (EHS) č. 1787/84 z 19. júna 1984 (Ú. v. ES L 169, s. 1). V roku 1988 bol režim štrukturálnych fondov reformovaný nariadením Rady (EHS) č. 2052/88 z 24. júna 1988 o úlohách štrukturálnych fondov, ich

účinnosti a koordinácii ich činností navzájom, ako aj s činnosťami Európskej investičnej banky a ďalšími existujúcimi finančnými nástrojmi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 185, s. 9).

4 Dňa 19. decembra 1988 Rada prijala nariadenie (EHS) č. 4254/88 obsahujúce opatrenia na realizáciu nariadenia č. 2052/88, pokiaľ ide o Európsky fond regionálneho rozvoja [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 374, s. 15). Nariadenie č. 4254/88 nahradilo nariadenie č. 1787/84. Bolo zmenené a doplnené nariadením Rady (EHS) č. 2083/93 z 20. júla 1993 (Ú. v. ES L 193, s. 34).

5 Článok 12 nariadenia č. 4254/88 nazvaný „Prechodné ustanovenia“ [*neoficiálny preklad*] stanovuje:

„Viazanie časti súm z dôvodu poskytnutia pomoci na projekty, o ktorých rozhodla Komisia pred 1. januárom 1989 na základe EFRR a ktoré neboli predmetom žiadosti o konečnú úhradu adresovanej Komisii pred 31. marcom 1995, Komisia z úradnej povinnosti zruší najneskôr do 30. septembra 1995 bez toho, aby tým boli dotknuté projekty, ktoré sú predmetom odkladu z dôvodu súdneho konania.“ [*neoficiálny preklad*]

Okolnosti predchádzajúce sporu

6 Skutkové okolnosti sporu sú vysvetlené v bodoch 4 až 16 napadnutého rozsudku takto:

„4 Žalobkyňa je združením zoskupujúcim taliansky štát, región Kampánia, provinciu Neapol, ako aj niekoľko obcí. Má právnu subjektivitu podľa verejného práva. Bola

založená talianskym zákonom č. 578 z 29. júla 1971 s cieľom zabezpečiť zachovanie a zhodnotenie architektonických celkov tvorených vezuvskými vilami z 18. storočia a k nim priľahlými objektmi (parky, záhrady a priľahlé budovy).

5 Podľa informácií, ktoré uviedla žalobkyňa a nespochybnila Komisia v roku 1986, sa taliansky štát obrátil na túto inštitúciu so žiadosťou o pridelenie finančnej pomoci z EFRR s cieľom vynaložiť investíciu do infraštruktúry, ktorej cieľom je integrovaný systém zhodnotenia vnútorného parku mesta Favorita, záhrady mesta Ruggiero a architektonického komplexu vily Campolieto. Vlastníkom prvej z týchto vezuvských víl je taliansky štát. Zvyšné dve sú vo vlastníctve žalobkyne.

6 Rozhodnutím K(86) 2029/120 z 18. decembra 1986, zaslaným Talianskej republike, Komisia pridelila finančnú pomoc z EFRR (č. 86/05/04/054) v sume maximálne 7,5 miliardy talianskych lír (ITL), teda vo výške 50 % uplatniteľných výdavkov, na investovanie do infraštruktúry, ktorá sa týka spomínaného systému zhodnotenia víl Campolieto, Favorita a Ruggiero na turistické účely (ďalej len ‚rozhodnutie o pridelení').

7 V tomto rozhodnutí o pridelení pomoci sa označuje žalobkyňa zároveň ako príjemca pomoci (tretie odôvodnenie a článok 3) aj ako orgán zodpovedný za žiadosť a realizáciu projektu (príloha rozhodnutia). Podľa splátkového kalendára uvedeného v prílohe tohto rozhodnutia obdobie na uplatnenie výdavkov týkajúcich sa tohto projektu sa začalo v januári 1987 a skončilo sa v júni 1990. V zmysle článku 4 spomínaného rozhodnutia mohla Komisia znížiť alebo zrušiť finančnú pomoc z EFRR v prípade nedodržania podmienok uvedených v tomto rozhodnutí vrátane podmienok týkajúcich sa harmonogramu realizácie projektu. V takomto prípade bolo stanovené, že Komisia sa bude môcť domáhať úplného alebo čiastočného vrátenia pomoci, ktorá už bola vyplatená ‚od príjemcu z rozhodnutia'. ‚K zrušeniu, k zníženiu, resp. k žiadosti o vrátenie pomoci môže dôjsť až potom, ako bolo príjemcovi umožnené, aby predniesol svoje pripomienky v lehote, ktorú na tento účel stanovila Komisia' (článok 4).

8 V rámci výkonu tohto rozhodnutia a na základe žiadosti talianskych úradov boli vyplatené dva preddavky, každý vo výške 3 miliárd ITL v roku 1988 a v roku 1990.

9 Listom z 29. marca 1995 požiadal taliansky štát o predĺženie lehoty na predloženie žiadosti o konečnú úhradu, ktorej koniec stanovuje článok 12 nariadenia č. 4254/88 na 31. marec 1995, pričom tvrdí, že práce boli prerušené z dôvodu ‚súdnych opatrení rôznorodej povahy' alebo ‚sporov s vyvlastnenými osobami'.

10 Listom z 15. februára 2000 talianske úrady pripomenuli, že požiadali o predĺženie spomínanej lehoty. Okrem toho požiadali o čo najskoršie vyplatenie nového preddavku, pričom tvrdili, že suma vynaložených výdavkov bola až dovtedy očividne vyššia ako už vyplatené preddavky. Na podporu svojich žiadostí predložili Komisii správu zo 16. júna 1999 vypracovanú po vykonaní kontroly projektu z vlastnej iniciatívy. Táto správa obsahovala nasledujúce údaje: ‚konečný dátum platieb' prác, ktoré sa týkajú vily Campolieto: 1994; ‚dátum skončenia prác (skutočný)' na vile Ruggiero: 1994 a ‚dátum skončenia prác (skutočný)' [prvej] časti prác, ktoré sa týkajú vily Favorita: 1993. V poznámke nazvanej ‚Dôvody súdneho konania, ktoré mali za následok prerušenie', táto správa uvádzala, že pokiaľ ide o vilu Campolieto, neexistovali súdne problémy. Pokiaľ ide o vilu Ruggiero, zmieňovala sa o ‚postupoch evakuácie záhrady užívateľmi'. Pokiaľ ide o dokončenie prác týkajúcich sa vily Favorita, zmieňovala sa o ‚získaní definitívnej verejnej koncesie a o vyprataní neoprávnených užívateľov a kontajnerov, ktoré sú prístreškami pre obete zemetrasenia'. Ďalej táto správa uviedla, že prípadné nevyplatenie pomoci Spoločenstva ‚by mohlo spôsobiť závažné finančné ťažkosti [žalobkyni] v prípade, že by nenašla náhradu prostredníctvom iných vonkajších finančných prostriedkov (napríklad prípadné začlenenie projektu do [podporného rámca Spoločenstva] Kampánie 94/99), keďže [žalobkyňa] nema[la] vlastné zdroje, ktoré by mohli nahradiť vyššie uvedené zdroje.'

11 Listom z 8. marca 2001 talianske úrady podali žiadosť o zaplatenie zostatku.

12 Listom z 12. októbra 2001 Komisia oznámila talianskym úradom návrh na zastavenie finančnej pomoci z EFRR. Po tom, ako zdôraznila, že zo spisového materiálu, ktorý jej bol zaslaný, nevyplývalo, že udalosti spomínané v správe zo 16. júna 1999 (pozri bod 10 vyššie) boli dôvodom pre súdne konania, uviedla v tomto liste, že keď neexistovali dôvody súdneho konania v zmysle článku 12 nariadenia č. 4254/88, finančná pomoc bola zastavená na základe žiadosti o zaplatenie z 9. apríla 1990, keďže bola poslednou žiadosťou o zaplatenie zaslanou pred 31. marcom 1995. Upresnila, že deklarované výdavky boli odhadnuté ako uplatniteľné vo výške 2,8 miliardy ITL tak, že pomoc, ktorú dlhuje EFRR, dosiahla výšku 1,4 miliardy ITL. V dôsledku toho stanovila sumu, ktorá má byť vrátená vo výške 4,6 miliardy ITL a stanovila zrušenie viazania zostatku vo výške 1,5 miliardy ITL. Ďalej uviedla: ‚So zreteľom na to, že zastavenie môže mať finančný dosah pre konečného príjemcu alebo pre konečných príjemcov, vyzývam Vás dôrazne, aby ste dbali na to, aby títo boli patrične informovaní a aby im bolo umožnené vyjadriť ich stanovisko k skutočnostiam, ktoré sú zohľadnené v ich neprospech a na ktorých je založené sporné rozhodnutie. Láskavo Vás žiadam o zaslanie s tým súvisiacich informácií.‘ Okrem toho vyzvala talianske úrady, aby predložili svoje pripomienky v lehote dvoch mesiacov v prípade ich nesúhlasu s týmto návrhom zastavenia pomoci.

13 Listom z 21. novembra 2001 talianske úrady odpovedali, že ‚finančný vplyv [vrátenia časti prvých dvoch častí pomoci vo výške 4,6 miliardy ITL] na rozpočet konečného príjemcu… [sa ukázal] ako veľmi nákladný, keďže rozpočet použil zdroje už vyplatené Komisiou na účely úplnej realizácie stanovených prác, a to v presvedčení, že žiadosti… o predĺženie lehôt [na podanie žiadostí o konečnú úhradu] bude vyhovené.‘ V tejto súvislosti tvrdili, že zo správy zo 16. júna 1999 vyplývalo, že realizácia projektu bola rozdelená do troch funkčných častí, z ktorých iba jedna, to znamená tá, ktorá sa týka skončenia prác vzťahujúcich sa na vilu Favorita, zaznamenala omeškania s realizáciou, pre ktoré talianske úrady požiadali o prerušenie plynutia lehoty na podanie žiadosti o konečnú úhradu. Naopak,

výdavky súvisiace s prvými dvoma časťami prác, ktoré sa týkajú vily Campolieto a Ruggiero a ktoré dosiahli výšku 7 996 087 050 ITL, vznikli pred 31. marcom 1995 a neboli predmetom osobitných žiadostí o predĺženie.

14 Listom z 13. marca 2002 Komisia doručila talianskym orgánom svoje konečné rozhodnutie zastaviť predmetnú finančnú pomoc na základe poslednej deklarácie výdavkov, ktorá jej bola doručená pred 31. marcom 1995, čo bolo následne uvedené v návrhu zastavenia z 12. októbra 2001 [rozhodnutie D (2002) 810111, ďalej len ‚napadnuté rozhodnutie']. Toto rozhodnutie žalobkyni zaslali talianske úrady faxom 9. apríla 2002.

15 V napadnutom rozhodnutí Komisia zdôraznila, že ‚pripomienky konečného príjemcu [jej neboli] doručené'. Okrem toho zdôraznila, že talianske úrady nespochybnili jej odmietnutie uznať, že udalosti, o ktorých sa zmieňuje správa zo 16. júna 1999 (pozri bod 12 vyššie), boli ‚dôvodmi súdneho konania' v zmysle článku 12 nariadenia č. 4254/88. Ďalej odôvodnila svoje zamietnutie ich žiadosti akceptovať výdavky súvisiace s dvoma časťami prác [vila Campolieto a vila Ruggiero], ktoré vznikli pred 31. marcom 1995, ale boli deklarované po tomto dni, tvrdením, že žiadosť o predĺženie, ktorú podali tieto úrady listom z 29. marca 1995, sa týkala zostatku finančnej pomoci (1,5 miliardy ITL) vo svojom celku. V tejto žiadosti o predĺženie totiž nebolo spresnené, že sa vzťahovala len na konkrétny diel prác, tak ako to tvrdili talianske úrady vo svojom liste z 21. novembra 2001.

16 V tomto istom rozhodnutí Komisia nakoniec oznámila, že ‚ani [napadnuté] rozhodnutie, ani žiadne ustanovenie práva Spoločenstva nebránili členským štátom rozhodnúť o nevymáhaní už zaplatených súm z vlastnej iniciatívy'. Ďalej na základe doporučeného listu s doručenkou ‚formálne' požiadala talianske úrady, aby informovali konečného príjemcu o napadnutom rozhodnutí. V tejto súvislosti poznamenala, že ‚pokiaľ konečný príjemca [by mohol] byť priamo a osobne

dotknutý [napadnutým] rozhodnutím, potom môže podať žalobu na Súd prvého stupňa v lehote dvoch mesiacov predĺženej o [desať] dní z dôvodu vzdialenosti‘.“

Konanie pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

7 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 18. júna 2002 podala Ente žalobu smerujúcu k zrušeniu sporného rozhodnutia.

8 Na podporu svojej žaloby Ente uviedla sériu žalobných dôvodov založených na porušení článku 12 nariadenia č. 4254/88, na porušení práva na obranu, na nedostatku odôvodnenia a nedostatku vyšetrovania zo strany Komisie.

9 Vo svojom vyjadrení k žalobe Komisia namietala neprípustnosti žaloby, pričom tvrdila, že Ente nebola v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES „priamo dotknutá sporným rozhodnutím“.

10 Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku zamietol námietku neprípustnosti vznesenú Komisiou a vyhlásil žalobu za prípustnú.

11 Po tom, ako pripomenul podmienky, podľa ktorých možno považovať fyzické alebo právnické osoby za „priamo dotknuté rozhodnutím“ v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES, Súd prvého stupňa zaujal stanovisko, že právna situácia Ente sa významne odlišovala od situácie predmetných žalobcov vo viacerých rozsudkoch Súdneho dvora, ktorými sa dospelo k právnemu záveru, že títo žalobcovia neboli priamo dotknutí (pozri

rozsudky z 2. mája 2006, Regione Siciliana/Komisia, C-417/04 P, Zb. s. I-3881, a z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, C-15/06 P, Zb. s. I-2591).

12 Po prvé Súd prvého stupňa v bode 43 napadnutého rozsudku zdôraznil, že v rozpore s predmetnými rozhodnutiami o pridelení pomoci Spoločenstva v oboch už citovaných rozsudkoch z 2. mája 2006 a z 22. marca 2007 Regione Siciliana/Komisia, v ktorých Regione Siciliana bola výlučne spomínaná ako osoba zodpovedná za žiadosť alebo osoba zodpovedná za realizáciu projektu, predmetné rozhodnutie o pridelení v prejednávanej veci vo svojom článku 3, ako aj vo svojom treťom odôvodnení označuje Ente súčasne ako osobu zodpovednú za realizáciu projektu a ako príjemcu pomoci Spoločenstva.

13 Po druhé súd v bodoch 44 a 48 napadnutého rozsudku zdôraznil, že talianske úrady v prejednávanej veci jasne vyjadrili svoj úmysel nekonať v prospech príjemcu preto, aby sa znížili finančné dôsledky prípadného zníženia pomoci Spoločenstva tak, že možnosť Talianskej republiky prevziať na ťarchu svojho rozpočtu finančné náklady zodpovedajúce sume zrušeného financovania Spoločenstvom bola čisto teoretická.

14 V bodoch 51 a 52 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa dodal, že v rozpore so situáciou žalobkyne vo veci SLIM Sicilia/Komisia (uznesenie Súdu prvého stupňa zo 6. júna 2002, T-105/01, Zb. s. II-2697) bola žalobkyňa v prejednávanej veci v rozhodnutí o pridelení menovite označená ako príjemca pomoci Spoločenstva a výslovne oprávnená predložiť pripomienky Komisii pred prijatím akéhokoľvek konečného rozhodnutia. Nevyhnutnosť zabezpečiť súdnu ochranu procesných záruk takto priznaných potvrdzovalo právo žalobkyne, aby jej bola priznaná aktívna legitimácia podať žalobu proti spornému rozhodnutiu.

15 Pokiaľ ide o vec samu, Súd prvého stupňa z dôvodov uvedených v bodoch 62 až 77 a 87 až 100, ako aj v bode 101 napadnutého rozsudku zamietol tri žalobné dôvody, ktoré uviedla Ente, ako nedôvodné.

Návrhy účastníkov konania k odvolaniam

Odvolanie podané Komisiou (vec C-445/07 P)

16 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, v akom vyhlasuje žalobu o neplatnosť, ktorú podala Ente, za prípustnú,

— vyhlásil za neprípustnú žalobu o neplatnosť, ktorú podala Ente proti spornému rozhodnutiu,

— zaviazal Ente na náhradu trov konania.

17 Ente navrhuje, aby Súdny dvor:

— spojil vec C-445/07 P, v ktorej je Komisia odvolateľkou, s vecou C-455/07 P, v ktorej je Ente odvolateľkou, keďže tieto dve právne veci z objektívneho a zo subjektívneho hľadiska navzájom súvisia,

— rozhodol, že odvolanie Komisie je nedôvodné a zamietol ho,

— v súlade s návrhmi uvedenými v tomto odvolaní vyhovel odvolaniu Ente vo veci C-455/07 P,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania dvoch odvolacích konaní a prvostupňového konania vo veci T-189/02.

Odvolanie podané Ente (vec C-455/07 P)

18 Ente navrhuje, aby Súdny dvor:

— v súlade s odvolacími dôvodmi uvedenými vyššie čiastočne zrušil napadnutý rozsudok a v dôsledku toho vyhlásil za neplatné sporné rozhodnutie,

— subsidiárne v súlade s odvolacími dôvodmi uvedenými vyššie čiastočne zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Súdu prvého stupňa, aby vo veci samej rozhodol so zreteľom na pokyny, ktoré mu Súdny dvor na tento účel poskytne,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov tohto konania a trov prvostupňového konania, ktoré sa týka veci T-189/02.

19 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— vyhlásil za neprípustné a/alebo nedôvodné odvolanie, ktoré podala Ente proti napadnutému rozsudku,

— zaviazal Ente na náhradu trov tohto konania, ako aj trov prvostupňového konania.

20 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 12. marca 2008 boli veci C-445/07 P a C-455/07 P spojené na účely ústnej časti konania, ako aj rozsudku.

O odvolaniach

O odvolaní Komisia/Ente (C-445/07 P)

Argumentácia účastníkov konania

21 Na úvod sa Komisia domnieva, že v súlade s článkom 56 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora má právo podať odvolanie o neplatnosť proti napadnutému rozsudku, pokiaľ ním Súd prvého stupňa rozhodol o prekážke konania, ktorá sa týka otázky neprípustnosti žaloby, napriek tomu, že mala úspech vo veci, keďže napadnutým rozsudkom sa zamietla žaloba podaná Ente ako nedôvodná.

22 V tejto súvislosti Komisia upresňuje, že rozsudky z 26. februára 2002, Rada/Boehringer (C-23/00 P, Zb. s. I-1873), a z 22. februára 2005, Komisia/max.mobil (C-141/02 P, Zb. s. I-1283), sú voči nej uplatniteľné, aj keď vzniesla námietku neprípustnosti v rámci svojho vyjadrenia k žalobe a nie samostatným aktom tak, ako to stanovuje článok 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.

23 Na podporu svojho odvolania Komisia uvádza jediný dôvod, ktorý smeruje ku konštatovaniu, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že sa v prejednávanej veci odchýlil od ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ktorá sa týka pojmu „osoba priamo dotknutá“, uvedeného v článku 230 štvrtom odseku ES.

24 Súd prvého stupňa uviedol nesprávne niektoré skutočnosti, ktoré odlišujú situáciu Ente od situácie, v ktorej sa nachádzali žalobkyne v už citovaných rozsudkoch z 2. mája 2006 a z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia.

25 Komisia sa najskôr domnieva, že okolnosť, že Ente bola menovite označená rozhodnutím o pridelení ako konečný príjemca pomoci Spoločenstva na rozdiel od žalobkýň v už citovaných rozsudkoch z 2. mája 2006 a z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, ktoré sú v nich uvádzané ako orgán zodpovedný za žiadosť a ako orgán zodpovedný za realizáciu projektu, nemôže byť vzatá do úvahy preto, aby sa preukázal „priamy“ dosah v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

26 Navyše rozdiel, ktorý urobil Súd prvého stupňa medzi konečným príjemcom a osobou zodpovednou za projekt, je v rozpore s logikou a terminológiou režimu štrukturálnych fondov, ktorý je založený na úzkej súvzťažnosti medzi oboma funkciami. V tejto súvislosti Komisia pripomína, že príjemca pomoci pridelenej členskému štátu má právo prijať túto pomoc nie na základe rozhodnutia Spoločenstva, ale iba účinkom vnútroštátnych ustanovení prijatých po tomto rozhodnutí.

27 Následne je na účely analýzy prípustnosti žaloby na základe článku 230 štvrtého odseku ES irelevantná skutočnosť, že v prejednávanej veci talianske úrady vyjadrili svoj úmysel preniesť finančné dôsledky sporného rozhodnutia na konečného príjemcu. Podľa Komisie totiž jednoduchá skutočnosť, že členské štáty, ktorým je určené rozhodnutie Komisie, majú k dispozícii voľnú úvahu v súvislosti s jeho vykonávaním, stačí na vylúčenie toho, aby uvedené rozhodnutie mohlo mať priamy dosah na osoby, ktorým nie je určené [pozri najmä uznesenia Súdu prvého stupňa SLIM Sicilia/Komisia, už citované, a z 8. júla 2004, Regione Siciliana/Komisia, T-341/02, Zb. s. II-2877].

28 Nakoniec Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa tým, že v bode 52 svojho rozsudku priznal Ente aktívnu legitimáciu z dôvodu nutnosti zabezpečiť jej účinnú súdnu ochranu procesných záruk, ktoré jej priznáva rozhodnutie o pridelení, sa dostáva do rozporu s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej nemožno uznať v mene zásady účinnej súdnej ochrany fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v článku 230 štvrtom odseku ES, právo podať žalobu o neplatnosť aktu Spoločenstva, ktorý jej nie je určený (pozri rozsudky z 25. júla 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Rada, C-50/00 P, Zb. s. I-6677, a z 1. apríla 2004, Komisia/Jégo-Quéré, C-263/02 P, Zb. s. I-3425).

29 Podľa tejto istej judikatúry je povinnosťou členských štátov stanoviť sústavu opravných prostriedkov a konaní, ktorá umožní zabezpečiť dodržiavanie práva na účinnú súdnu ochranu. Preto sa Ente mala domáhať určenia neplatnosti sporného rozhodnutia v konaní pred vnútroštátnymi súdmi tým, že by im navrhla, aby položili prejudiciálnu otázku týkajúcu sa platnosti podľa článku 234 ES.

30 Ente sa naopak domnieva, že Súd prvého stupňa o nej správne rozhodol ako o „osobe priamo dotknutej“ v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

31 Pokiaľ ide najskôr o postavenie príjemcu finančnej pomoci Spoločenstva, Ente sa domnieva, že z výkladu *a contrario* bodu 67 už citovaného uznesenia Súdu prvého stupňa Regione Siciliana/Komisia jasne vyplýva, že konečný príjemca finančnej pomoci je priamo dotknutý rozhodnutím, ktorým sa ruší alebo znižuje uvedená pomoc. Tento výklad je v súlade s judikatúrou v oblasti štátnej pomoci, na základe ktorej príjemcovia pomoci, ktorú Komisia zakázala alebo znížila svojimi rozhodnutiami, sú priamo dotknutí týmito rozhodnutiami a sú aktívne legitimovaní na podanie žaloby smerujúcej k ich zrušeniu v súlade s článkom 230 štvrtým odsekom ES (pozri najmä rozsudky z 19. októbra 2000, Talianska republika a Sardegna Lines/Komisia, C-15/98 a C-105/99, Zb. s. I-8855, body 34 až 36, ako aj z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia, C-298/00 P, Zb. s. I-4087, bod 39).

32 Ente sa domnieva, že logika režimu štrukturálnych fondov, na ktorú sa odvoláva Komisia, je nepoužiteľná v rámci skúmania tejto žaloby, keďže pravidlá kodifikujúce zásady splynutia medzi funkciami zodpovednej osoby a konečným príjemcom boli uplatniteľné na programové obdobia nasledujúce po predmetnom období v prejednávanej veci. V tomto kontexte je ešte zbytočné odkazovať na vnútroštátne ustanovenia prijaté po vydaní rozhodnutia o pridelení finančnej pomoci, keďže takéto opatrenia nemôžu mať ani najmenší dosah na právo, ktoré priznáva Komisia Ente ako príjemcovi predmetnej pomoci.

33 Ente následne odmieta argumentáciu Komisie, pokiaľ ide o existenciu diskrečnej právomoci, ktorú majú talianske úrady. V tejto súvislosti hlavne tvrdí, že úvaha Súdu prvého stupňa je založená na tom, že sporné rozhodnutie okrem vzniku povinnosti vrátiť neoprávnene vyplatené sumy spôsobilo zrušenie viazania pôvodne pridelených, ale ešte nevyplatených súm. Takéto zrušenie viazania má však priame účinky voči Ente ako príjemcovi financovania bez toho, aby bol nevyhnutný s tým súvisiaci zásah talianskych úradov alebo vnútroštátneho práva.

34 V každom prípade, tak ako vyplýva z už citovaného uznesenia Súdu prvého stupňa Regione Siciliana/Komisia a z návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer vo veci, o ktorej sa rozhodlo už citovaným rozsudkom z 2. mája 2006 Regione Siciliana/Komisia, keď má právomoc voľnej úvahy vnútroštátnych orgánov teoretickú povahu, keďže neexistuje žiadna pochybnosť, pokiaľ ide o vôľu vnútroštátnych orgánov poverených vykonaním rozhodnutia Spoločenstva, žalobkyňa je priamo dotknutá.

Takýmto je prípad prejednávanej veci, keďže talianske úrady vo svojom liste z 21. novembra 2001 formálne oznámili Komisii svoju vôľu vymáhať od Ente sumy, ktoré majú byť vrátené Komisii v prípade prijatia rozhodnutia o zastavení pomoci. Preto žiadna autonómna vôľa uvedených úradov sa nemusí uplatniť medzi sporným rozhodnutím a jeho dôsledkami na príjemcu finančnej pomoci.

35 Pokiaľ ide nakoniec o úvahu, ktorú sleduje Súd prvého stupňa v súvislosti so zásadou účinnej súdnej ochrany, Ente pripomína, že na základe rozhodnutia o pridelení nadobudla právo byť vypočutá a že toto právo porušila Komisia v rámci prijatia sporného rozhodnutia. Existencia tohto práva prispieva ďalej k preukázaniu založenia priameho právneho vzťahu medzi rozhodnutím Komisie a postavením Ente.

36 V rozpore s tým, čo tvrdí Komisia, tým, že Súd prvého stupňa akceptoval prípustnosť žaloby v prvom stupni, tento súd nemal vôbec v úmysle vytvoriť mimoriadny súdny opravný prostriedok, ale správne uplatnil článok 230 ES.

37 Ente zdôrazňuje, že opravný prostriedok navrhovaný Komisiou, ktorý smeruje k určeniu neplatnosti sporného rozhodnutia v konaní pred talianskymi súdmi tým, že navrhuje, aby položili prejudiciálnu otázku podľa článku 234 ES, vedie v skutočnosti k neprípustnosti tohto konania. V súlade s ustálenou judikatúrou (rozsudky zo 14. decembra 1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes a i./Rada, 16/62 a 17/62, Zb. s. 901, ako aj Unión de Pequeños Agricultores/Rada, už citovaný), totiž právomoc Súdneho dvora v rámci článku 234 prvého odseku písm. b) ES sa obmedzuje iba na akty, ktoré majú všeobecne záväzný alebo normatívny charakter. Sporné rozhodnutie ako akt, ktorý má individuálne záväzný charakter, preto nemôže byť predmetom prejudiciálneho konania.

38 Ďalej pripustiť, že žalobkyňa sa v konaní pred vnútroštátnymi súdmi môže brániť výkonu sporného rozhodnutia tým, že bude namietať jeho protiprávnosť, by znamenalo

priznať jej možnosť obísť konečnú povahu, ktoré toto rozhodnutie voči nej má po uplynutí lehôt na podanie žaloby, tak ako sú uvedené v článku 230 piatom odseku ES.

Posúdenie Súdnym dvorom

39 Na úvod treba pripomenúť, že podľa článku 56 druhého odseku Štatútu Súdneho dvora odvolanie môže podať účastník konania, ktorý vo svojich návrhoch nebol vôbec úspešný alebo bol len čiastočne úspešný.

40 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora je prípustné odvolanie proti rozsudku Súdu prvého stupňa podané na základe toho, že Súd prvého stupňa zamietol námietku neprípustnosti vznesenú účastníkom konania proti žalobe, zatiaľ čo v rámci toho istého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol túto žalobu ako nedôvodnú (rozsudky Rada/Boehringer, už citovaný, bod 50; Komisia/max.mobil, už citovaný, body 50 a 51, ako aj zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, Zb. s. I-4333, bod 37).

41 V prejednávanej veci je nepochybné, že Komisia vzniesla, tak ako vyplýva z bodu 23 napadnutého rozsudku, námietku neprípustnosti v konaní pred Súdom prvého stupňa, že táto námietka bola zamietnutá v bode 53 napadnutého rozsudku a že ďalej v uvedenom rozsudku žaloba podaná Ente bola zamietnutá ako nedôvodná.

42 Na to, aby sa rozhodlo o dôvodnosti odvolania podaného Komisiou, je dôležité zdôrazniť, že na základe článku 230 štvrtého odseku ES môže regionálna alebo miestna entita v rozsahu, v akom má právnu subjektivitu podľa vnútroštátneho práva, podať žalobu proti rozhodnutiam, ktoré sú jej určené, a proti rozhodnutiam, ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, hoci sú vydané formou nariadenia alebo rozhodnutia určeného

inej osobe (pozri rozsudky z 22. novembra 2001, Nederlandse Antillen/Rada, C-452/98, Zb. s. I-8973, bod 51, a z 10. apríla 2003, Komisia/Nederlandse Antillen, C-142/00 P, Zb. s. I-3483, bod 59).

43 Keďže sporné rozhodnutie doručila Komisia Talianskej republike, treba overiť, či Ente môže podať žalobu o neplatnosť proti spomínanému rozhodnutiu a obzvlášť či sa jej priamo a osobne týka.

44 Keďže sa nespochybnilo, že Ente sa sporné rozhodnutie osobne týka, skúmanie Súdu prvého stupňa sa obmedzilo na otázku priamej dotknutosti.

45 V tejto súvislosti vyplýva z ustálenej judikatúry, že podmienka stanovená v článku 230 štvrtom odseku ES, podľa ktorej sa musí rozhodnutie, ktoré je predmetom žaloby, priamo týkať fyzickej osoby alebo právnickej osoby, si vyžaduje splnenie dvoch kumulatívnych podmienok, to znamená po prvé, aby napadnuté opatrenie Spoločenstva priamo ovplyvňovalo právne postavenie jednotlivca a po druhé, aby neponechávalo žiaden priestor na voľnú úvahu jeho adresátom povereným jeho uplatňovaním, keďže má úplne automatický charakter a vyplýva zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva bez uplatnenia iných sprostredkujúcich ustanovení (pozri rozsudky z 5. mája 1998, Glencore Grain/Komisia, C-404/96 P, Zb. s. I-2435, bod 41; z 29. júna 2004, Front national/Parlament, C-486/01 P, Zb. s. I-6289, bod 34; z 2. mája 2006, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, bod 28, ako aj z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, bod 31).

46 Rovnako to platí v prípade, keď možnosť adresátov aktu nevyhovieť predmetnému aktu je čisto teoretická, pričom o ich vôli vyvodiť právne následky v súlade s ním nie je žiadna pochybnosť (rozsudok z 5. mája 1998, Dreyfus/Komisia, C-386/96 P, Zb. s. I-2309, bod 44; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok zo 17. januára 1985, Piraiki-Patraiki a i./Komisia, 11/82, Zb. s. 207, body 8 až 10).

47 Pokiaľ ide o prvé kritérium, Súdny dvor už rozhodol, že označenie v rozhodnutí o pridelení finančnej pomoci Spoločenstva regionálnej alebo miestnej entity ako orgánu zodpovedného za realizáciu projektu EFRR neznamená, že táto entita bola sama oprávnená na pomoc (rozsudky z 2. mája 2006, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, body 29 a 30, a z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, bod 32).

48 Ďalej skutočnosť, že táto entita je uvedená ako orgán zodpovedný za žiadosť o finančnú pomoc, tiež nevedie k vytvoreniu jej priameho vzťahu k pomoci Spoločenstva, navyše keď samotné rozhodnutie o tejto pomoci spresňuje, že o pomoc žiadal dotknutý členský štát, a táto pomoc mu bola pridelená (rozsudok z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, bod 36).

49 V prejednávanej veci z bodu 4 napadnutého rozsudku vyplýva, že Ente založil taliansky zákon s cieľom zabezpečiť zachovanie a zhodnocovanie určitých architektonických celkov v regióne Kampánia, že predstavuje rôzne talianske verejnoprávne entity, medzi nimi taliansky štát, a že Komisia s ňou nie je v žiadnom vzťahu.

50 Okrem toho z bodu 5 spomínaného rozsudku vyplýva, že žiadosť o pomoc EFFR na realizáciu zamýšľaných opatrení infraštruktúrnej povahy podala Komisii za Ente Talianska republika a že Komisia pridelila pomoc tomuto členskému štátu.

51 Za týchto podmienok, tak ako to zdôraznila aj generálna advokátka v bode 50 svojich návrhov, Talianska republika ako adresát sporného rozhodnutia musí byť považovaná za nositeľa práva na predmetnú pomoc.

52 Z napadnutého rozsudku nevyplýva, že Ente bola povinná v dôsledku samotného sporného rozhodnutia alebo akéhokoľvek ustanovenia práva Spoločenstva, ktorého úlohou je upravovať účinok tohto rozhodnutia, nahradiť sumu zodpovedajúcu sume zostatku pomoci Spoločenstva, ktorej viazanie bolo zrušené.

53 Naopak, z bodu 7 napadnutého rozsudku vyplýva, že v spornom rozhodnutí si Komisia výslovne vyhradila možnosť, aby Talianska republika nevymáhala už zaplatené sumy z vlastnej iniciatívy od príjemcu finančnej pomoci.

54 Z toho vyplýva, že v rozpore s tým, ako rozhodol Súd prvého stupňa v bode 43 napadnutého rozsudku, iba tá okolnosť, že Ente bola menovite označená v treťom odôvodnení a v článku 3 rozhodnutia o pridelení ako príjemca pomoci Spoločenstva, nemôže odlíšiť právnu situáciu Ente od právnej situácie predmetných entít vo veciach, o ktorých sa rozhodlo už citovanými rozsudkami z 2. mája 2006 a z 22. marca 2007 Regione Siciliana/Komisia, a preto neznamená, že samotná Ente je nositeľom práva na spomínanú pomoc.

55 Pokiaľ ide o druhé kritérium priamej dotknutosti, z judikatúry citovanej v bode 45 tohto rozsudku vyplýva, že je splnené, keď opatrenie Spoločenstva má automatický charakter a keď jeho uplatnenie vyplýva zo samotnej právnej úpravy Spoločenstva bez uplatnenia iných sprostredkujúcich ustanovení.

56 V prejednávanej veci samotná skutočnosť, že talianske úrady vyjadrili svoj zámer vymáhať sumy neoprávnene vyplatené Ente, je výrazom existencie ich autonómnej vôle, keď neexistujú v tejto súvislosti povinnosti na základe práva Spoločenstva.

57 Z toho vyplýva, že v rozpore s tým, ako Súd prvého stupňa rozhodol v bodoch 46 až 48 napadnutého rozsudku, okolnosť, že talianske úrady vyjadrili v liste zaslanom Komisii svoj zámer preniesť na Ente finančné dôsledky prípadného rozhodnutia Komisie o zrušení pomoci Spoločenstva, nestačí na preukázanie priameho záujmu vyžadovaného článkom 230 štvrtým odsekom ES.

58 Bezpochyby Súdny dvor výnimočne rozhodol, že napriek neprijatiu vykonávacích opatrení na vnútroštátnej úrovni žalobkyňa môže byť „priamo dotknutá" v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES, keď ďalšie faktory, medzi ktorými je čisto teoretická možnosť nevyhovieť spornému rozhodnutiu, umožnia vyvodiť záver o existencii jej priameho záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudky Dreyfus/Komisia, už citovaný, body 47 a 52, a Piraiki-Patraiki a i./Komisia, už citovaný, body 7 a 9 až 10).

59 Je však nutné konštatovať, že táto judikatúra nie je uplatniteľná v prejednávanej veci.

60 Tak ako zdôraznila generálna advokátka v bode 64 svojich návrhov, zistenia Súdu prvého stupňa nestačia na vyvodenie záveru o nasledujúcom konaní adresáta sporného rozhodnutia. Priamu dotknutosť Ente nemožno vyvodiť z jednoduchého právne nezáväzného vyhlásenia talianskych úradov o ich zámere vymáhať pomoc od nej, pokiaľ najmä nemožno vylúčiť, že osobitné okolnosti môžu viesť Taliansku republiku k vzdaniu sa vymáhania vrátenia predmetnej pomoci od Ente, lebo v nej vlastní účasť.

61 Rovnako je irelevantná judikatúra v oblasti štátnych pomocí, ktorú cituje Ente v rámci svojho odvolania. Na rozdiel od všeobecne zaužívanej praxe, ktorú sleduje Komisia v oblasti štátnych pomocí vyhlásených za nezlučiteľné so spoločným trhom, keď jej rozhodnutia obsahujú ustanovenia, ktorými sa ukladá členským štátom povinnosť vymáhať neoprávnene vyplatené sumy od príjemcov pomoci, totiž sporné rozhodnutie

vôbec neuložilo dotknutému členskému štátu povinnosť vymáhať sumy od konečných príjemcov, tak ako je uvedené v bode 52 tohto rozsudku.

62 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Ente, povinnosť informovať konečného príjemcu nemožno tiež prirovnať k takémuto uloženiu povinnosti.

63 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Ente sa „priamo netýkalo“ sporné rozhodnutie v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES, a teda, že jej žaloba podaná na Súd prvého stupňa bola neprípustná.

64 Tento záver nespochybňuje tvrdenie, ktoré uviedol Súd prvého stupňa v bode 52 napadnutého rozsudku, podľa ktorého nevyhnutnosť zabezpečiť súdnu ochranu procesných záruk priznaných Ente, najmä výslovné oprávnenie predložiť svoje pripomienky Komisii, potvrdzuje, že sa jej musí priznať aktívna legitimácia podať žalobu proti rozhodnutiu Komisie.

65 Aj keď totiž jednotlivci musia mať možnosť účinnej súdnej ochrany práv, ktoré im vyplývajú z právneho poriadku Spoločenstva (rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada, už citovaný, bod 39; Komisia/Jégo-Quéré, bod 29, a z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, bod 39), domáhanie sa práva na takúto ochranu nemôže spochybniť podmienky zakotvené v článku 230 ES.

66 V súlade s ustálenou judikatúrou súdna ochrana fyzických alebo právnických osôb, ktoré pre podmienky prípustnosti upravené v článku 230 štvrtom odseku ES nemôžu priamo napadnúť akty Spoločenstva takého typu, ako je sporné rozhodnutie, musí byť účinným spôsobom zabezpečená prostredníctvom žalôb na vnútroštátnych súdoch. Tieto súdy sú v súlade so zásadou lojálnej spolupráce upravenou v článku 10 ES povinné

najviac, ako je to len možné, vykladať a uplatňovať vnútroštátne procesné pravidlá upravujúce výkon žalôb takým spôsobom, ktorý umožní uvedeným osobám napadnúť na súde zákonnosť každého rozhodnutia alebo každého iného vnútroštátneho opatrenia týkajúceho sa uplatňovania takého aktu Spoločenstva, akým je sporný akt, vo vzťahu k nim, odvolávajúc sa na neplatnosť tohto aktu, čím privedú tieto súdy k tomu, aby v tejto súvislosti položili Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky (pozri rozsudky Unión de Pequeños Agricultores/Rada, už citovaný, body 40 až 42; Komisia/Jégo-Quéré, už citovaný, body 30 až 32, a z 22. marca 2007, Regione Siciliana/Komisia, už citovaný, bod 39).

67 Preto sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď usúdil, že sporné rozhodnutie sa priamo týka Ente. V dôsledku toho sa napadnutý rozsudok musí zrušiť.

O prípustnosti žaloby podanej Ente

68 V súlade s článkom 61 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Súdu prvého stupňa buď sám právoplatne rozhodnúť o veci samej, ak to stav konania dovoľuje, alebo môže vec vrátiť Súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

69 V prejednávanej veci Súdny dvor usudzuje, že má k dispozícii všetky podklady potrebné na to, aby sám rozhodol o prípustnosti žaloby, ktorú podala Ente na Súd prvého stupňa.

70 Z dôvodov uvedených v bodoch 49 až 66 tohto rozsudku nemožno na Ente hľadieť tak, že sa jej sporné rozhodnutie priamo týka.

71 Za týchto podmienok treba žalobu, ktorú podala Ente na Súd prvého stupňa, zamietnuť ako neprípustnú.

O odvolaní Ente/Komisia (vec C-455/07 P)

72 Vzhľadom na neprípustnosť žaloby, ktorú Ente podala na Súd prvého stupňa, sa jej odvolanie týkajúce sa časti napadnutého rozsudku, v ktorej Súd prvého stupňa rozhodol o dôvodnosti žaloby, stalo bezpredmetným, v dôsledku čoho ho nie je potrebné skúmať.

O trovách

73 Podľa článku 69 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora uplatniteľného na základe článku 118 toho istého rokovacieho poriadku na konanie o odvolaní účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Ente na náhradu trov konania a Ente nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 18. júla 2007, Ente per le Ville Vesuviane/Komisia (T-189/02), sa zrušuje v rozsahu, v akom rozhodol o prípustnosti žaloby, ktorú podala Ente per le Ville Vesuviane a ktorou sa domáha zrušenia rozhodnutia D (2002) 810111 Komisie z 13. marca 2002 o zastavení finančnej pomoci z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj (EFRR) v rámci investovania do infraštruktúry v Kampánii (Taliansko) týkajúcej sa integrovaného systému zhodnotenia troch vezuvských víl na turistické účely.**

2. **Žaloba Ente per le Ville Vesuviane smerujúca k zrušeniu uvedeného rozhodnutia sa zamieta ako neprípustná.**

3. **Nie je potrebné rozhodnúť o odvolaní, ktoré podala Ente per le Ville Vesuviane.**

4. **Ente per le Ville Vesuviane je povinná nahradiť trovy tohto konania, ako aj trovy spojené s konaním v prvom stupni.**

Podpisy